

Jaarverslag schooljaar 2021-2022

Voortijdig Schoolverlaters, RMC en Leerplicht Regio 23 - Kop van Noord-Holland

Ieder kind heeft het recht om te leren, om zich optimaal en zo veel als mogelijk ononderbroken te ontwikkelen en om volwaardig mee te doen

(Internationaal Verdrag Rechten van het Kind, Salamanca)

Inhoudsopgave

1. Inleiding - 2
2. Samenvatting -3
3. Overzicht van de regio in cijfers -4
Voortijdig Schoolverlaters -5
4. Leerplicht en kwalificatieplicht - 6
5. Ontwikkelingen vanuit leerplicht – 9
6. RMC – 10
7. Ontwikkelingen vanuit RMC - 13
8. Regionaal Programma vervolgaanpak – 14
9. Flankerend beleid - 15

Leeswijzer

Op de volgende bladzijde vindt u een snelle samenvatting.

Zo krijgt u een globaal beeld van wat we het afgelopen jaar in het samenwerkingsnetwerk hebben gedaan.

In hoofdstuk 3 beschrijven we de doelgroepen en de aantallen leerlingen met een overzicht van de vsv'ers.

Vervolgens kunt u meer lezen over de leer- en kwalificatieplichtigen en de verschillen in verzuim, thuiszitters en vrijstellingen. De ontwikkelingen van leerplicht in hoofdstuk 5 geven een kijkje in de toekomst.

In hoofdstuk 6 besteden we aandacht aan de RMC functie: jongeren van 18 jaar en ouder, jongeren in kwetsbare posities en de samenhang tussen keuze in onderwijs en arbeidsmarkt. Vervolgens schetsen we de lopende ontwikkelingen.

In hoofdstuk 8 blikken we terug op de ambities die zijn geformuleerd in het "Regionaal programma vervolgaanpak voortijdig schoolverlaten en jongeren in kwetsbare positie 2020-2024" .

In het laatste hoofdstuk leest u de inzet vanuit het flankerend beleid vanuit de gemeenten.

1. Inleiding

In dit jaarverslag krijgt u een beeld van de activiteiten van leerplicht en RMC in de regio Kop van Noord-Holland. We blikken terug op de resultaten uit het schooljaar 2021-2022 en de cijfers voorkomen voortijdig schoolverlaters (vsv) schooljaar 2020-2021.

We zijn ons ervan bewust dat dit jaarverslag vooral een overzicht geeft van wat we hebben gedaan in de regio, het is geen evaluatie. Het kunnen meten van de effecten van alle geleverde inspanningen is altijd een uitdaging. Dit schooljaar is het eerste volledige schooljaar geweest dat er geregistreerd is in een totaal ander registratie systeem dan de voorgaande jaren. Dit levert veel meer cijfers op dan eerder. Echter, het meten van effecten moet nog beter worden uitgewerkt. Dit is een belangrijk aandachtspunt voor komend jaar, omdat ook wij het belang zien van een effectrapportage.

Daarnaast heeft de Corona situatie de oorzaken van verzuim zeer vertroebeld: waren leerlingen ziek of moesten zij in quarantaine vanwege een huisgenoot? Hoe groot is de invloed van mentale problematiek? Dit verslag gebruiken we dan ook als leidraad om de komende periode te bepalen wat de vervolgstappen kunnen zijn.

Wij wensen u veel leesplezier,

Judy Arbouw en Vivianne Neeteson Lemkes

RMC regio 23

Sinds 2019 vormen de vier Kop-gemeenten samen een netwerkorganisatie. Binnen dit netwerk wordt samengewerkt op het gebied van uitvoering Leerplicht, de RMC-functie, voorkomen voortijdig schoolverlaten en het monitoren van jongeren in een kwetsbare positie (JIKP).

Door de regionale ontwikkelingen in het brede sociale domein wordt nagedacht over een doorontwikkeling in de samenwerking. RMC bevindt zich op het snijvlak van onderwijs, jeugdwet, participatie en ook WMO. Nauwere regionale aansluiting op deze gebieden zou de integrale aanpak en een aantal praktische zaken vergemakkelijken. Hoe dat er uit zou komen te zien is nog niet duidelijk. De per april aangestelde netwerkregisseur heeft hier een rol in.

Begrippen

Leerplicht	Kwalificatieplicht	RMC
5-16 jaar	16-18 jaar	18-23/27 jaar
Je moet naar school	Je moet naar school als je geen startkwalificatie hebt (diploma op minimaal havo/vwo of mbo2 niveau)	Geen startkwalificatie: je bent niet verplicht naar school te gaan, maar wordt actief gemonitord en waar mogelijk begeleid naar passend werk of opleiding.

2. Samenvatting

Ook dit schooljaar was weer een bijzonder jaar: de corona maatregelen waren het eerste half jaar nog van kracht en werden langzaam losgelaten. De naweeën van de voorgaande coronajaren nog goed zichtbaar. Onderzoek* wees uit dat jongeren in deze tijd van quarantaine en thuisonderwijs zich minder goed zijn gaan voelen en meer last hebben van mentale problemen. Gevoelens van eenzaamheid, somberheid en angst werden vaker genoemd dan voor de coronaperiode. Dit beeld wordt ook herkend door het onderwijs en de gemeenten.

Hoeveel invloed dit precies heeft gehad op verzuimcijfers en stoppen met school of werk, is moeilijk te zeggen. In ieder geval is duidelijk dat aandacht voor mentale gezondheid van belang is. Daarnaast is de situatie op de arbeidsmarkt drastisch veranderd. Overal is vraag naar personeel en is het makkelijker om aan werk te komen dan eerdere jaren.

Bij de vergelijking van cijfers met schooljaar 2020-2021 is voorzichtigheid geboden. Door overgang naar een nieuw registratiesysteem kunnen er verschillen zijn ontstaan doordat de manier van registreren en het inlezen van gegevens op een totaal andere manier plaatsvond. Sommige cijfers zijn daardoor niet helemaal vergelijkbaar met huidig schooljaar.

Hoewel er veel gemeten en geëvalueerd wordt blijft het dus lastig goede conclusies te trekken op het werk dat in de regio voor de jongeren wordt gedaan. Vaak is een combinatie van factoren de oorzaak van een effect. Dat maakt het ingewikkeld om in deze rapportage de directe voortgang en resultaten te beschrijven van de inzet die er geweest is om verzuim en voortijdig schoolverlaten te voorkomen.

* Regiorapport Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021 GGD Hollands Noorden

Wij noemen een aantal ontwikkelingen die afgelopen schooljaar zijn ingezet of opgestart. Met de bedoeling dat deze bijdragen aan een betere positie van jongeren in school of werk. Hier volgt een beknopte samenvatting. In de verschillende hoofdstukken gaan we hier dieper op in.

- We zijn gestart met het registreren van redenen van voortijdig schoolverlaten. Zo kunnen er betere analyses gemaakt worden en kan gericht ingezet worden om dit uitval te voorkomen.
- We onderzoeken een andere aanpak m.b.t. de benadering van gezinnen die thuisonderwijs willen geven (vrijstelling 5a). Zo krijgen wij beter inzicht op de redenen voor thuisonderwijs. Dit om beter te kunnen beoordelen of thuisonderwijs voor de betreffende kinderen de beste oplossing is.
- Leerplicht en het samenwerkingsverband VO hebben de samenwerking geïntensiveerd en afgesproken om thuiszitters en vrijstellingen gezamenlijk te bespreken. Met als doel dat minder kinderen ongewild thuis komen te zitten en ze vervolgens beter in beeld te houden. Indien nodig zijn er meer passende mogelijkheden waar gebruik van kan worden gemaakt om onderwijs te volgen.
- De leerplichtambtenaar werkt samen met de gespecialiseerde consulente van de gemeenten om het proces rondom een schoolinschrijving van Oekraïense vluchtelingen te stroomlijnen. Het doel is dat hierdoor meer Oekraïense kinderen binnen de gestelde termijn naar school gaan.
- De RMC-consulenten starten met een coaching cursus waardoor ze meer handvatten krijgen jongeren niet alleen door te verwijzen maar ook zelf waar mogelijk te coachen naar de juiste plek.
- In het kader van het flankerend beleid is de M@z! methode op een aantal voortgezet onderwijs scholen en het MBO geïmplementeerd. Deze methode dringt het verzuim terug door preventief in te zetten op gesprekken met jongeren die zich meer dan gemiddeld ziek melden of verzuimen.
- In het entree onderwijs en haken aan Zee wordt gewerkt met de organisatie Sabar. Jongerenwerkers die veel ervaring hebben met jongeren met migratieachtergrond worden ingezet om jongeren die verzuimen terug te halen naar school.
- Versterken van het samenwerkingsnetwerk door de inzet van een netwerkregisseur waardoor integraal werken makkelijker wordt.

Een echte conclusie over de voortgang van de inzet op vsv kunnen we nog niet trekken. Daarvoor zijn de coronajaren een te grote belemmering geweest en zitten we bij verschillende ontwikkelingen nog in een startfase.

We zien wel een duidelijke verbetering in de samenwerking en de afspraken die daarin tussen onderwijs, gemeenten, zorg en samenwerkingsverband gemaakt zijn en worden.

We zien dat het aantal vsv'ers bij ons in de regio, weliswaar minimaal, is gestegen, maar minder dan de landelijk cijfers aan stijging laten zien. Dat we ondanks alle inspanningen meer vsv'ers hebben dan landelijk roept vragen op. Daarom ligt de focus de komende tijd ook op het achterhalen van de redenen van schooluitval. Samen met partners formuleren we voor komend jaar hoe en wat we aan daadwerkelijke effectmeting kunnen en willen doen.

De aandachtspunten voor de komende jaren liggen ook bij de mentale en persoonlijke problematiek die door jongeren zelf wordt aangegeven en wordt waargenomen door professionals. Een integrale samenwerking binnen gemeenten en netwerkpartners om hier op in te zetten is cruciaal. Ervaring leert dat preventief inzetten van belang is: op jonge leeftijd inzetten op veerkracht en weerbaarheid loont. Naast de curatieve inzet is vroegtijdige signalering belangrijk in het voorkomen van verzuim en voortijdig schoolverlaten.

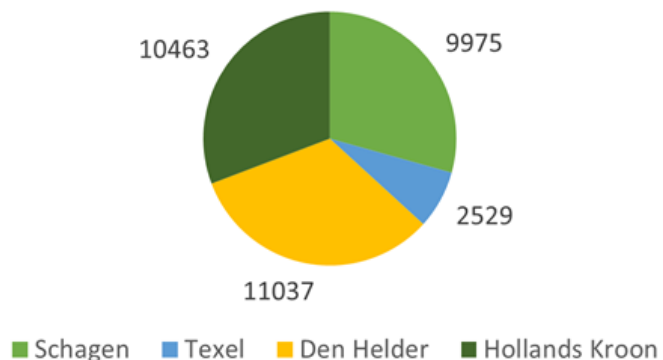
3. Overzicht van de regio in cijfers

Jongeren tussen 5 en 18 jaar moeten onderwijs volgen, totdat ze een startkwalificatie hebben of 18 jaar worden. Voor leerlingen van 5 tot 16 jaar heet dit leerplicht en voor jongeren van 16 tot 18 jaar kwalificatieplicht. De leerplichtambtenaar houdt hier toezicht op. Jongeren tussen de 18 en 23 jaar zijn niet meer leer- of kwalificatieplichtig. Dit is de RMC-doelgroep. Als zij uitvallen op school en nog geen startkwalificatie hebben, proberen scholen en gemeenten samen deze jongeren te stimuleren weer een opleiding te gaan volgen die tot een startkwalificatie leidt. Of eventueel te begeleiden naar passend werk. Dit gebeurt onder gemeentelijke regie door de RMC consulenten in nauwe samenwerking met het onderwijs en werkgevers.

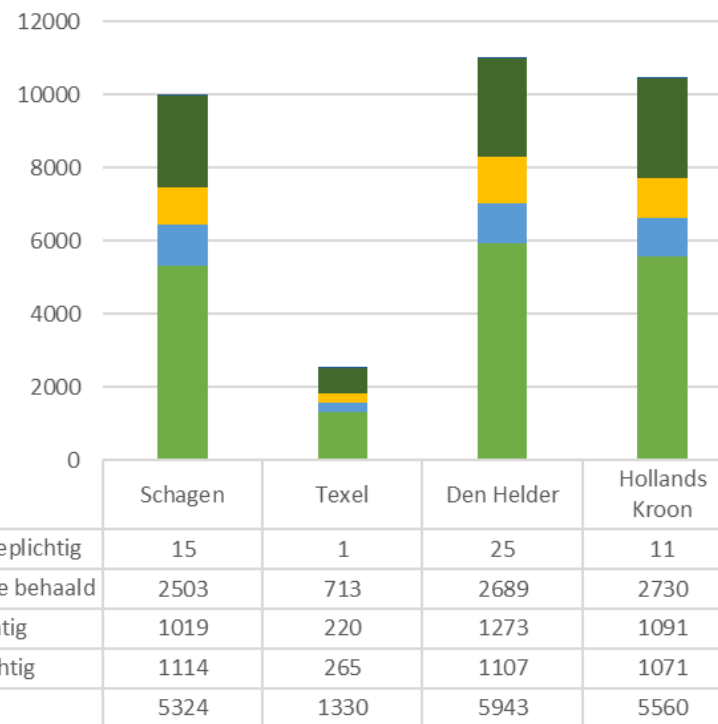
Bijzondere aandacht is er voor Jongeren In een Kwetsbare Positie (JKP). Dit zijn jongeren (zonder startkwalificatie) uit Praktijkonderwijs (PRO), voortgezet speciaal onderwijs (VSO), VMBO basisberoepsgerichte leerweg en MBO-entree onderwijs. Dit zijn vaak minder zelfredzame jongeren in een kwetsbare overgang (van school naar school, van school naar stage of van school naar werk) die een verhoogde kans hebben om uit te vallen.

Met de meeste jongeren in Nederland gaat het gelukkig goed. Zij verlaten de school met een diploma en vinden hun weg op de arbeidsmarkt. Dit geldt niet voor iedereen. Nog te veel niet-redzame jongvolwassenen in de leeftijd van 16 tot 23 jaar staan aan de kant. Daarom is het belangrijk om hier samen met partners regionaal op in te zetten.

Totaal aantal leerlingen/vsv-ers in leerlingadministratie, 5-23 jaar, per gemeente, 2021-2022

Leerlingen/vsv-ers in leerlingadministratie, 5-23 jaar, per 'leerplichtstatus' 2021-2022

De grafieken en tabel geven een overzicht van alle leerlingen, met én zonder schoolinschrijving, en de vsv'ers geregistreerd in de leerling administratie leerplicht/RMC in het schooljaar 2021-2022.

- Niet kwalificatieplichtig: jongeren vanaf 16 jaar vanuit het speciaal onderwijs, met én zonder schoolinschrijving, die in schooljaar 2021-2022 niet meer onder de kwalificatieplicht vallen. (JKP)
- Startkwalificatie behaald: leerlingen die in schooljaar 2021-2022 een diploma op kwalificatieniveau hebben behaald.
- Boven leerplichtig: jongeren tussen de 18 en 23 jaar, met én zonder schoolinschrijving, die in 2021-2022 nog geen startkwalificatie hebben behaald.
- Kwalificatieplichtig: jongeren tussen de 16 en 18 jaar zonder startkwalificatie, met en zonder schoolinschrijving
- Leerplichtig: alle kinderen van 5 tot 16 jaar

3.1 Voortijdig schoolverlaters

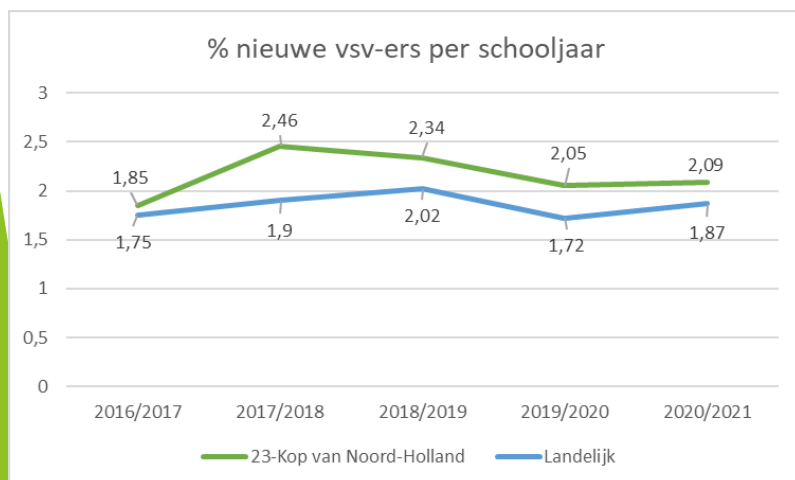
In Nederland zetten gemeenten, vo-scholen en MBO-instellingen zich, in opdracht van het Ministerie van OCW, samen in om voortijdig schoolverlaten terug te dringen. De doelstelling voor de periode 2020-2024 is maximaal 20.000 nieuwe vsv'ers per jaar. Naast het terugdringen van voortijdig schoolverlaten is het de bedoeling om een vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie (jongeren uit voortgezet speciaal onderwijs (vso) en praktijkonderwijs (pro)) te creëren en eveneens de oud vsv'ers (minimaal een jaar voortijdig schoolverlater) aan te pakken.

3.2 Nieuwe vsv'ers

Jaarlijks wordt op 1 oktober gekeken welke deelnemers het voorgaande jaar stonden ingeschreven bij een onderwijsinstelling. Wanneer deze deelnemers op 1 oktober niet meer ingeschreven staan en nog niet in het bezit zijn van een startkwalificatie, dan zijn dit volgens de definitie voortijdig schoolverlaters.

In het voorjaar van 2022 zijn de voorlopige cijfers van het aantal vsv'ers in schooljaar 2020-2021 bekend gemaakt. In de Kop van NH waren dit er:

	Start populatie	Nieuwe Vsv'ers	%	Streef norm
Den Helder	4013	110	2,74	1,87
Schagen	3964	62	1,56	1,87
Texel	982	19	1,93	1,87
Hollands Kroon	3960	79	1,99	1,87

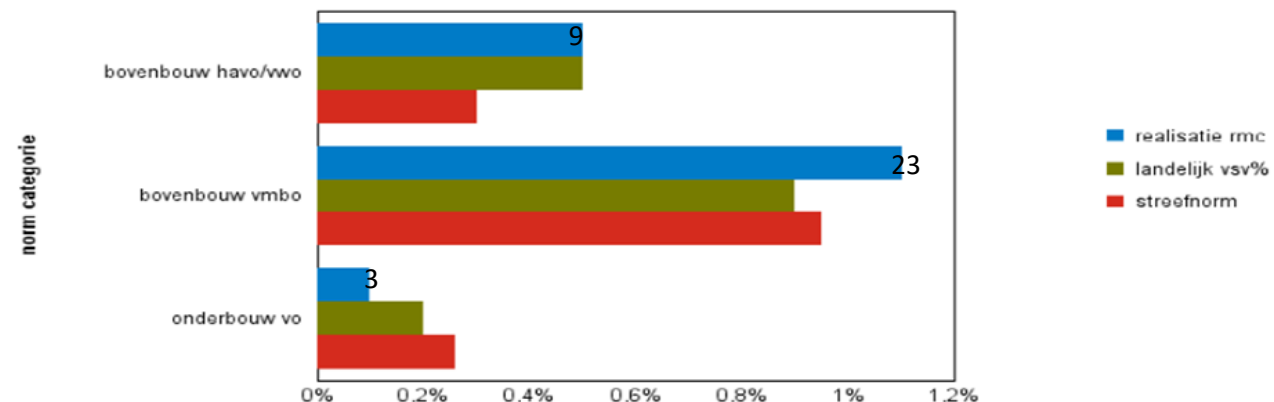

De VSV-cijfers zijn voor het schooljaar 2020/2021 nauwelijks gestegen, terwijl dit schooljaar volledig in de corona periode heeft plaatsgevonden. We hadden een sterkere stijging verwacht, zoals landelijk zichtbaar is. Regionaal zitten we nog wel boven het landelijk streefpercentage. Een stijging of daling in de VSV-cijfers is altijd lastig te verklaren omdat veel verschillende factoren een rol spelen. Een reden zou kunnen zijn dat de vrijheid om over te stappen naar een andere opleiding of om te gaan werken door de coronamaatregelen veel beperkter is geweest dan in eerdere jaren.

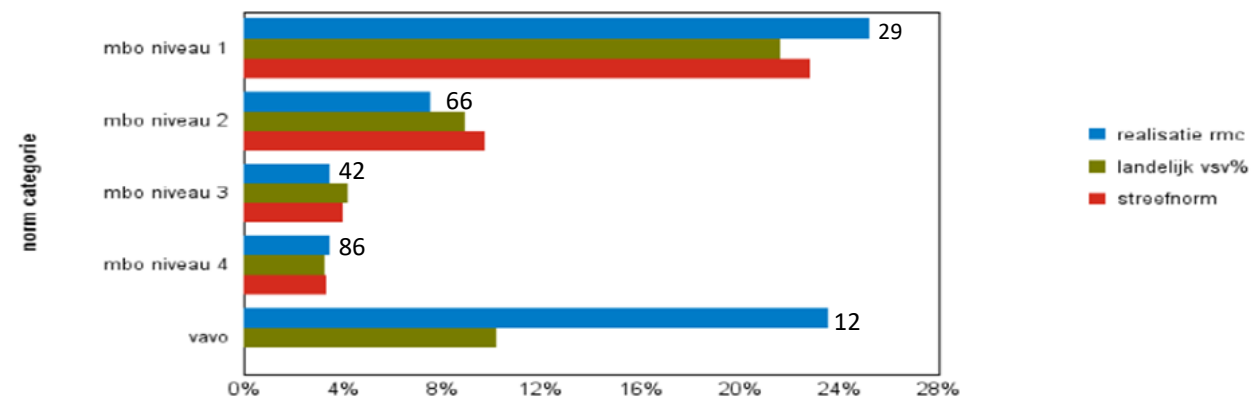
3.3 Uitvallers

Het is belangrijk om te weten waar jongeren het meeste uitvallen zodat zoveel mogelijk gericht kan worden ingezet om deze uitval te voorkomen. In bijgaande tabellen is te zien dat de meeste vsv'ers uit het mbo komen. Hier vindt dan ook de meeste begeleiding aan jongeren plaats.

Percentage nieuwe vsv'ers naar niveau 2020-2021

Percentage nieuwe vsv'ers naar niveau 2020-2021

4. Leerplicht en Kwalificatieplicht

4.1 Leerplicht en kwalificatieplicht

De leerplichtwet biedt kinderen tussen de 5 en 18 jaar het recht op onderwijs. Leerlingen blijven volledig leerplichtig tot het einde van het schooljaar dat zij 16 jaar worden. Ook voor leerlingen tussen de 16 en 18 jaar, die nog geen startkwalificatie hebben gehaald, geldt dat zij onderwijs moeten blijven volgen. Zij mogen dan echter ook een werken-leren traject volgen (een BBL-opleiding). Dit is vastgelegd in de kwalificatieplicht. Alleen voor leerlingen van een Praktijkschool of een school voor Voortgezet Speciaal Onderwijs geldt dat zij soms niet kwalificatieplichtig zijn.

Wanneer een leerling jonger dan 18 jaar zijn/haar startkwalificatie haalt, hoeft deze leerling niet meer verplicht naar school.

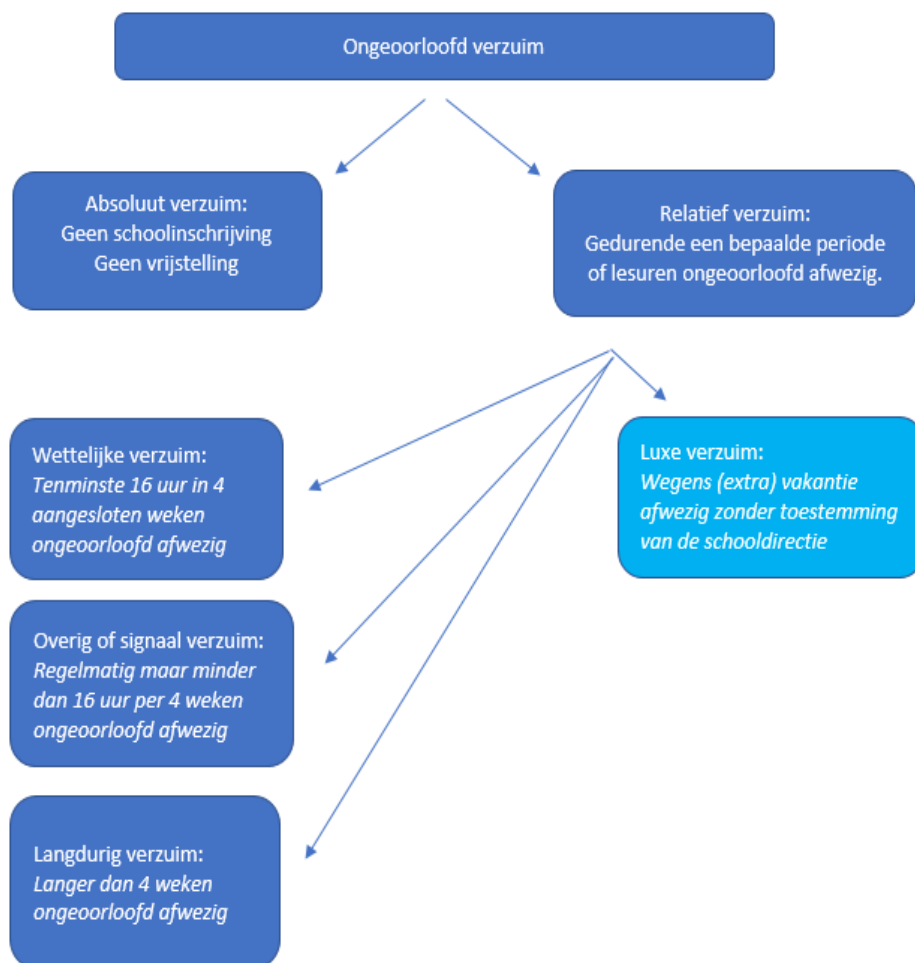
Een startkwalificatie is een vwo-diploma, havo-diploma of mbo-diploma vanaf niveau 2 of hoger.

De gemeente is verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet (leerplicht en kwalificatieplicht). De leerplichtambtenaren voeren dit toezicht uit. Zij zien erop toe dat leeren kwalificatieplichtigen die in de gemeente wonen, ook daadwerkelijk naar school gaan.

De leerplichtambtenaar vervult een schakelrol en neemt het initiatief voor een adequaat vervolg op verzuimmeldingen samen met partners.

Wettelijke taken leerplichtambtenaar

De leerplichtambtenaar heeft een wettelijke taak als er sprake is van:

4.2. Verzuim.

Bij een melding van ongeoorloofd verzuim (absoluut of relatief) onderzoekt de leerplichtambtenaar de redenen van het verzuim. De focus ligt hierbij op het recht op onderwijs van een kind en niet persé op de leerplicht: de leerplichtambtenaar gaat de gesprekken niet aan met 'de politiepet op om een proces-verbaal op te maken', maar om er gezamenlijk voor te zorgen dat het verzuim in de toekomst niet meer voorkomt. Deze werkwijze komt voort uit de Methodisch Aanpak Schoolverzuim (MAS). De methodiek richt zich in eerste instantie op preventie en indien nodig op vrijwillige (jeugd)hulp om meer verzuim te voorkomen. Indien nodig kan de leerplichtambtenaar wel overgaan tot het geven van een officiële waarschuwing, een verwijzing naar Bureau Halt of het opmaken van een proces verbaal.

Verzuimmeldingen 2021-2022	Wettelijk verzuim	Overig verzuim	Luxe verzuim	Langdurig verzuim	Totaal
Den Helder	519	123	8	3	653
Hollands Kroon	214	82	14	1	311
Schagen	244	70	9	1	324
Texel	25	32	7		64
Totaal	1002	307	38	5	1352

Verzuimmeldingen 2020-2021	Wettelijk verzuim	Overig verzuim	Luxe verzuim	Langdurig verzuim	Totaal
Den Helder	622	178	9	5	814
Hollands Kroon	197	144	10	4	355
Schagen	185	138	2	0	325
Texel	x	x	x	x	x
Totaal	1004	460	21	9	1494

Vergeleken met het voorgaande schooljaar is in 2021-2022 een daling te zien van het aantal verzuimmeldingen. Dit valt dit schooljaar zeer waarschijnlijk te verklaren doordat 'echt' verzuim afgelopen schooljaar minder herkenbaar is geweest vanwege alle coronamaatregelen (online lessen en in quarantaine moeten bijvoorbeeld). Bij de vergelijking met schooljaar 2020-2021 is echter voorzichtigheid nodig. Door overgang naar een nieuw registratiesysteem kunnen er verschillen zijn ontstaan doordat de manier van registreren en het inlezen van gegevens op een totaal andere manier plaatsvond. De cijfers van Texel zijn hierdoor niet vergelijkbaar met huidig schooljaar. De sterkere afname bij Den Helder vergeleken met de meldingen bij Schagen en Hollands Kroon zal echter wel nader onderzocht worden. Opmerking: Het verminderen van het aantal verzuimmeldingen is wenselijk, maar geen doel op zich. Belangrijker is dat het bij alle leerlingen en studenten op school opvalt wanneer zij niet aanwezig zijn.

4.3 Absoluut verzuim

Meldingen Absoluut verzuim 2021-2022	Den Helder	Hollands Kroon	Schagen	Texel	Totaal
Aanvraag vrijstelling ontvangen	12	1	1	2	16
Inschrijving bij school	30	26	7	9	72
Onterechte melding	3	4	1		8
Overdracht andere gemeente	3	3	3	1	10
Overdracht RMC/Jongerenloket	11	8	11		30
Uitschrijving BRP Nederland	13	10	12	3	38
Nog geen schoolinschrijving	8	25	19	4	56
Totaal	80	77	54	19	230

Meldingen Absoluut verzuim 2020-2021	Den Helder	Hollands Kroon	Schagen	Texel	Totaal
Aanvraag vrijstelling ontvangen	9	8	1	1	19
Inschrijving bij school	69	45	30	4	148
Overdracht andere gemeente	12	3	9		24
Overdracht RMC/Jongerenloket	4	6	11	1	22
Uitschrijving BRP Nederland	29	13	5	1	48
Nog geen schoolinschrijving	7	28	9	1	45
Totaal	130	103	65	8	306

Bovenstaande tabellen zijn het aantal meldingen van Absoluut verzuim per schooljaar. Bij absoluut verzuim worden ook kinderen/jongeren gemeld die de status nieuwkomer hebben. Deze groep heeft 3 maanden de tijd om zich, na aankomst in Nederland, in te schrijven op een Nederlandse school. Dit schooljaar hebben wij vanaf maart een sterke stijging in de meldingen gehad door de vluchtelingenstroom vanuit Oekraïne. Van de meeste weten wij dat zij inmiddels naar school gaan. Dat er van een aantal nog geen schoolinschrijving bekend is, komt doordat de formele schoolinschrijving nog niet is doorgegeven. Bij alle absoluut verzuimers die bij de start van het nieuwe schooljaar nog geen schoolinschrijving hebben, neemt de leerplichtambtenaar de benodigde actie. Bij de vergelijking met schooljaar 2020-2021 moet ook hier rekening gehouden worden met de overgang naar een nieuw registratiesysteem, waardoor de cijfers mogelijk niet rechtstreeks met elkaar te vergelijken zijn.

4.4 Processen Verbaal

Opgemaakte Processen Verbaal	2021-2022	2020-2021
Relatief verzuim	28	10
Luxe verzuim	17	10
Absoluut verzuim	5	0
Totaal	50	20

Vergeleken met vorig schooljaar zijn er meer processen verbaal opgemaakt. Bij luxe verzuim is er sprake van ongeoorloofde vakantie buiten de schoolvakanties. In 2021-2022 waren o.a. door corona vaccinaties weer meer reizen mogelijk dan het schooljaar daarvoor, waardoor de stijging te verklaren is.

Het aantal processen verbaal bij relatief verzuim is een ontwikkeling om komend schooljaar goed in de gaten te houden. Na heel veel online lessen is er afgelopen schooljaar veel meer fysiek onderwijs geweest. Het wennen aan het 'weer naar school' gaan kan een rol spelen bij de stijging, maar dan zou het aantal processen verbaal komend schooljaar weer moeten dalen. Samen met de leerplichtambtenaren zal dit periodiek gemonitord gaan worden.

4.5 Overstap VMBO – MBO

Leerlingen die vanaf het VMBO naar het MBO doorstromen worden door zowel de scholen als de leerplichtambtenaren gevolgd. Doel is dat alle VMBO leerlingen in het nieuwe schooljaar ingeschreven staan op een MBO opleiding. De decanen van de VO scholen volgen in eerste instantie alle leerlingen en gaan het gesprek aan met een leerling als dat nodig is. Als in de zomerperiode blijkt dat een leerling nog geen MBO inschrijving heeft, neemt de leerplichtambtenaar contact op. De leerplichtambtenaar zoekt uit of er iets bijzonders aan de hand is, waardoor er nog geen schoolinschrijving is. Alleen op Texel wordt deze actie niet gedaan: de lokale VO school monitort de leerlingen die de school verlaten zelf totdat er een schoolinschrijving is.

Dit schooljaar zijn 89 leerlingen door leerplicht gemonitord. Aan het einde van het schooljaar zijn er nog 4 leerplichtige leerlingen die nog geen schoolinschrijving hebben. Bij 3 is een aanvraag tot vrijstelling gedaan. De laatste leerling wordt gesproken en begeleid door de leerplichtambtenaar.

4.6 Vrijstellingen

Naaste verzuim behandelt de leerplichtambtenaar ook alle verzoeken tot *vrijstelling van schoolinschrijving*. Reden voor ouders om een beroep tot vrijstelling te doen is bijvoorbeeld wanneer hun kind fysiek en/ mentaal niet in staat is om onderwijs te volgen.

Als een kind nog (gedeeltelijk) onderwijs kan volgen, zal dat altijd het uitgangspunt zijn en wordt er geen vrijstelling verleend.

Er vindt ook altijd overleg plaats met het Samenwerkingsverband primair onderwijs (PO) of voortgezet onderwijs (VO). De samenwerkingsverbanden zijn namelijk verantwoordelijk voor al het onderwijs en de onderwijsarrangementen in de regio. Doel is dat er passend onderwijs is voor alle leerlingen. Wanneer er sprake is van medische beperking zal ook altijd overleg plaatsvinden met de jeugdarts.

Als een kind nog (gedeeltelijk) onderwijs kan volgen, zal dat altijd het uitgangspunt zijn en wordt er geen vrijstelling verleend. Alleen bij beroep op een vrijstelling art. 5 sub b (zie hieronder) zal de vrijstelling vrijwel altijd van rechtswege toegekend moeten worden, simpelweg omdat dat wettelijk zo geregeld is.

In de leerplichtwet zijn de volgende redenen opgenomen voor het vragen van een vrijstelling:

Artikel 3a: een jongere (vanaf 14 jaar) kan geen volledige dag naar school. Via een combinatie van school en dagbesteding bereiden leerlingen zich voor om uiteindelijk weer volledig naar school te gaan.

Artikel 3b: een jongere volgt in het laatste schooljaar een alternatief programma aan een andere instelling

Artikel 5 sub a: een kind kan op basis van lichamelijke of geestelijke gronden niet deelnemen aan onderwijs.

Artikel 5 sub b: ouders hebben bezwaar tegen de richting van alle scholen op redelijke afstand van de woning.

Hierbij gaat het vooral om ouders die thuisonderwijs willen geven.

Artikel 5 sub c: ouders hebben hun kind ingeschreven op een school in het buitenland.

Artikel 15: de leerling volgt op andere wijze voldoende onderwijs

De vrijstellingen worden voor een bepaalde periode afgegeven. Bij een nieuwe aanvraag zal de leerplichtambtenaar opnieuw onderzoeken of een vrijstelling echt de beste optie is of dat er wellicht inmiddels wel (gedeeltelijk) onderwijs mogelijk is.

Aantal vrijstellingen	Verzoek artikel 3b	Verzoek artikel 3a	Artikel 5 sub a	Artikel 5 sub b	Artikel 5 sub c	Artikel 15 volgen van ander onderwijs	Toegekend volgens DUO	Totaal 2021-2022	Totaal 2020-2021
Hollands Kroon	3	1	16	4		3	4	31	37
Schagen	1		15	7	6	1	8	38	16
Den Helder			40	11	4	2	1	58	36
Texel			4		5			9	7
Totaal	4	1	75	22	15	6	13	136	96

Vergeleken met voorgaand schooljaar zijn er meer kinderen met een vrijstelling. Deze stijging geldt met name voor de vrijstellingen 5a en 5b. De leerplichtambtenaren hebben hun zorgen hierover uitgesproken. Vanuit die signalen zijn nieuwe afspraken* gemaakt om komend schooljaar te onderzoeken waar deze stijging door komt. En vooral of er iets gedaan kan worden om meer kinderen wél onderwijs te laten volgen.

Opmerking: 'Toegekend volgens DUO' betreft hoofdzakelijk vrijstellingen die door een andere gemeente zijn afgegeven. Als een kind verhuist, blijft de vrijstelling gelden.

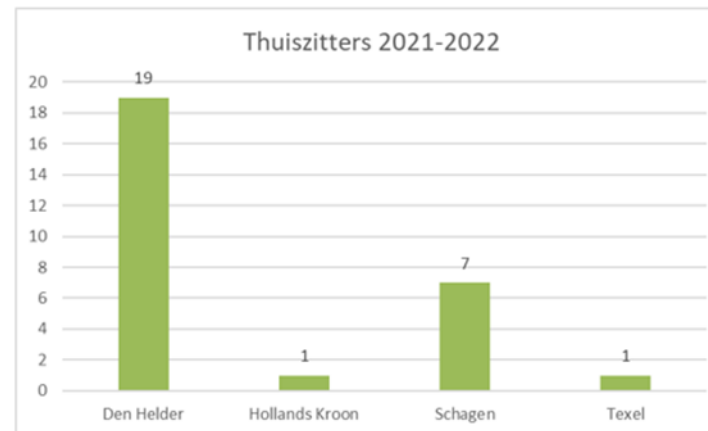
* zie Ontwikkelingen vanuit leerplicht.

4.7 Thuiszitters

Thuiszitters zijn leerlingen die ingeschreven zijn op een school, maar langer dan 4 weken thuiszitten.

Het gaat om kinderen en jongeren die vanwege problematiek niet kunnen deelnemen aan het lesprogramma van hun school. De verantwoording voor het begeleiden van deze leerlingen ligt primair bij de scholen zelf en bij het samenwerkingsverband passend onderwijs, niet bij de gemeente. De leerplichtambtenaar heeft immers een wettelijke taak als het gaat om **ongeoorloofd** verzuim en niet bij bijvoorbeeld ziekteverzuim.

Scholen kunnen thuiszitters melden bij leerplicht (alleen ter informatie) maar dat is niet verplicht. Onderstaande cijfers zijn alleen de thuiszitters die bij de leerplichtambtenaren bekend zijn of zijn geweest.

Het merendeel van de thuiszitters die bekend zijn bij Leerplicht is in het lopende schooljaar weer deel gaan nemen aan het onderwijs óf zal met ingang van het nieuwe schooljaar weer naar school gaan. Aan het einde van het schooljaar 2021-2022 zijn 5 leerlingen nog steeds thuiszitter. Waar nodig en mogelijk zal de leerplichtambtenaar blijvend meedenken of acties ondernemen om ervoor te zorgen dat de leerling weer (gedeeltelijk) naar school gaat.

Het werkelijke totaal aantal thuiszitters ligt dus hoger en is bekend bij het samenwerkingsverband. De gemeente trekt op met onderwijs, lokale teams (verzamelnaam voor CJG, wijkteam en sociaal team) en de samenwerkingsverbanden PO en VO om samen te zoeken naar passende onderwijsarrangementen voor deze doelgroep. Het gaat hier vaak om een grijs gebied in verantwoordelijkheid en financiering. Volgens het Model Integrale Samenwerking (<https://www.mis-k.nl/>) zijn dit jaar duidelijke afspraken gemaakt waardoor jongeren eerder de passende ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. Partijen werken proactief en laagdrempelig samen om te zorgen dat jongeren zo snel mogelijk in beeld zijn en geholpen worden.

5. Ontwikkelingen vanuit Leerplicht

Samenwerking leerplicht en Samenwerkingsverband VO

Kijkend naar het aantal vrijstellingen afgelopen jaren dan valt het aantal vrijstellingen in verband met geestelijke of lichamelijke beperkingen op (art. 5 sub a). Voor een deel zijn dit kinderen die inderdaad nooit onderwijs zullen kunnen volgen. Echter, de leerplichtambtenaren hebben ook het signaal afgegeven dat er voor sommige kinderen meer mogelijk zou moeten zijn in deze regio. Bijvoorbeeld voor leerlingen in het autistisch spectrum of hoogbegaafden. Het Samenwerkingsverband VO heeft afgelopen schooljaar gereageerd op basis van deze signalen en op basis van hun eigen bevindingen. Het Samenwerkingsverband heeft behoefte om beter inzicht te krijgen in de jongeren die op dit moment niet deelnemen aan onderwijs en de achterliggende reden daarvan: zijn er kinderen die wél (gedeeltelijk) naar onderwijs zouden kunnen als er een passende onderwijsvoorziening zou zijn? Voor het komend schooljaar, 2022-2023, is daarom een pilot afgesproken: Er zullen casusoverleggen (anoniem) gaan plaatsvinden tussen de leerplichtambtenaren, de vertegenwoordigers van het Samenwerkingsverband VO, de jeugdarts van de GGD en de RMC coördinator leerplicht/RMC. Alles vanuit de gedachte dat er beter gekeken gaat worden naar wat een kind wél kan qua onderwijs in plaats van kijken naar wat het kind allemaal niet kan.

Thuisonderwijs

Afgelopen schooljaar is er ook onderzoek gedaan naar de bestaande werkwijze wanneer ouders een beroep doen op een vrijstelling 5 sub b (thuisonderwijs).

In Nederland is het voor ouders mogelijk om thuisonderwijs te geven. Dit is een recht waar zij een beroep op kunnen doen. De leerplichtambtenaar toetst de aanvraag en als aan de voorwaarden wordt voldaan, wordt de vrijstelling afgegeven.

Redenen om het beroep af te (kunnen) wijzen zijn er wettelijke gezien niet of nauwelijks. Leerplichtambtenaren vragen zich echter soms wel af of thuisonderwijs ook echt het beste is voor een kind.

Er zijn daarom gesprekken geweest Stichting Thuisonderwijs en 2 gemeenten die een specifieke aanpak en beleid hebben geformuleerd bij aanvragen thuisonderwijs.

De conclusie was dat er (nog) geen aanleiding is om beleid rondom dit onderwerp aan te passen. Voornaamste reden is het zeer lage aantal aanvragen de afgelopen jaren in de hele regio (5 vrijstellingen van 4 gezinnen in het schooljaar 2020-2021).

We hebben er wel voor gekozen om als pilot de werkwijze voor komend schooljaar aan te passen.

Na dit besluit konden wij echter al zien dat het aantal aanvragen dit schooljaar opeens flink gestegen zijn. Dit maakt de aanpassing in werkwijze alleen maar waardevoller.

De werkwijze wordt:

Alle ouders die een beroep op vrijstelling art. 5 onder b doen, worden uitgenodigd voor een gesprek door de leerplichtambtenaar.

Doel is om in een open gesprek contact te krijgen met de ouders en te horen hoe zij een en ander aanpakken. De leerplichtambtenaren kunnen zo een completer beeld van thuisonderwijs krijgen. En daarnaast kunnen we onderzoeken of ouders kiezen voor thuisonderwijs omdat er onderwijsarrangementen ontbreken in de regio, wat wij dan weer kunnen bespreken met de Samenwerkingsverbanden.

Ouders zijn niet verplicht om aan een gesprek mee te werken.

Willen ouders geen gesprek, dan stuurt de leerplichtambtenaar een vragenlijst met het verzoek deze in te vullen.

Absoluut verzuim en Oekraïne

Het hoge aantal kinderen met absoluut verzuim (geen schoolinschrijving) dit schooljaar komt voornamelijk voort uit de instroom van Oekraïense vluchtelingen.

Er is veel verwarring geweest over de vraag of Oekraïense kinderen wel of niet onder de leerplichtwet zouden vallen. Inmiddels is duidelijk dat dit wel zo is en dat de richtlijnen die voor andere vluchtelingen gelden ook voor deze groep gelden. Binnen iedere gemeente is afgesproken dat de leerplichtambtenaar het gesprek aangaat wanneer ouders hun kinderen niet willen inschrijven op een Nederlandse school. De leerplichtambtenaar werkt hierbij samen met de collega's in de eigen gemeente die de contacten hebben met de Oekraïense gezinnen.

Extra ondersteuning juridisch gebied:

De afgelopen jaren merken de leerplichtambtenaren dat zij bij zowel verzuimmeldingen als bij aanvragen van vrijstellingen vaker geconfronteerd worden met meervoudige of ingewikkelde problematiek. Hierbij kan het gaan om complexe problematiek bij een kind zelf, maar ook om ingewikkelde problematiek in de sociale omgeving van het kind. Het op de juiste manier uitvoeren van de leerplichtwet is in dat soort situaties soms moeilijk. Regionaal kunnen de leerplichtambtenaren altijd met elkaar overleggen, maar dit is niet altijd voldoende gebleken voor het vinden van het de beste oplossing voor een kind, binnen de juridische kaders van de leerplichtwet. Om de leerplichtambtenaren beter te ondersteunen is afgelopen jaar een pilot gestart waarbij zij een juridisch specialist op het gebied van leerplicht kunnen raadplegen. Deze pilot zal in de loop van het volgende schooljaar worden geëvalueerd. Alle gestelde vragen zullen gedurende de pilot regionaal teruggelinked en besproken worden, zodat alle leerplichtambtenaren kunnen leren van elkaars ervaringen.

6. RMC

Jongeren die 18 jaar of ouder zijn, geen startkwalificatie hebben en geen opleiding volgen zijn voortijdig schoolverlaters die niet meer onder leer- of kwalificatieplicht vallen maar onder de RMC wet. Jongeren die het onderwijs verlaten met een startkwalificatie hebben een betere uitgangspositie in de samenleving. Een startkwalificatie biedt over het algemeen de beste garantie voor een structurele plek op de arbeidsmarkt. Nog te veel jongeren verlaten het onderwijs voortijdig, dus zonder startkwalificatie. Zij worden gemeld bij de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC). De RMC-wetgeving maakt het mogelijk deze jongeren te monitoren en, wanneer een jongere dat zelf wil, te begeleiden richting een opleiding, leerwerktraject, werk of hulpverlening. Hierbij is de samenwerking binnen de gemeenten en met externe partners van groot belang.

De RMC-functie omvat de volgende taken (vastgelegd in wetgeving):

- een sluitende melding en registratie van alle jongeren tussen 18 en 23 jaar die niet op school zitten en nog geen startkwalificatie behaald hebben;
- benaderen en zorgdragen voor begeleiding van jongeren die zijn uitgevallen, gericht op terugleiden naar school, begeleiden naar werk of een combinatie daarvan;
- samen met scholen, instellingen en organisaties een regionaal programma opstellen voor de periode van 4 jaar, met daarin maatregelen ter voorkoming en bestrijding van voortijdig schoolverlaten van jongeren tussen de 12 en 23 jaar (Regionaal programma VSV en JIKP);
- monitoren van jongeren met een getuigschrift van het praktijk- of het speciaal onderwijs, dan wel een diploma van een entree opleiding;
- het maken van afspraken met ketenpartners over begeleiding en ondersteuning naar opleiding, (leer)werk of dagbesteding.

6.1. Samenwerkingsnetwerk

Alle leerplichtambtenaren en RMC coördinatoren zijn in dienst van hun eigen gemeente. Een recent overeengekomen convenant maakt het nu wel mogelijk om voor elkaar in een andere gemeente in te vallen of bijvoorbeeld een casus over te nemen. Een leerling die is ingeschreven in Den Helder maar in Schagen naar school gaat, kan in deze situatie door de leerplichtambtenaar van Schagen worden benaderd. De uitwerking van de verdere mogelijkheden die dit convenant biedt, heeft komende tijd de aandacht.

6.2 JIKP

Per 1 januari 2019 is de wettelijk taak van het RMC uitgebreid: De minister van OCW wil voor jongeren in een kwetsbare positie de risico's op uitval beperken en passende begeleiding voor deze jongeren versterken.

Definitie van Jongeren in een Kwetsbare Positie (JIKP):

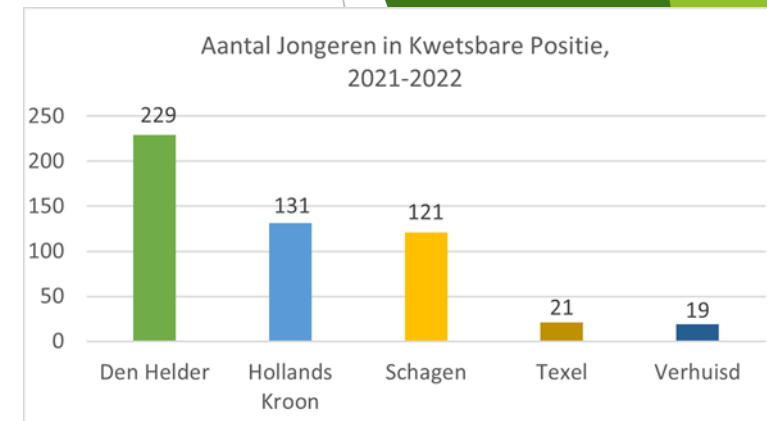
Een jongere die al dan niet met getuigschrift of een diploma doorstroomt naar de entreeopleiding, basisberoepsopleiding (MBO 2) of uitstroomt uit het onderwijs, en afkomstig is uit:

1. Het voorgezet speciaal onderwijs
2. Het praktijkonderwijs
3. De basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo
4. Het leerwerktraject van het vmbo
5. De entreeopleiding
6. Jongeren die niet vanuit een van de onderwijssoorten, genoemd onder 1 tot en met 5 instroomt in een entreeopleiding;

Dit betreft jongeren mét en zonder schoolinschrijving.

6.3 Warme overdracht Praktijkonderwijs/Speciaal voortgezet onderwijs en Entree opleiding.

Voordat het monitoren van de kwetsbare jongeren (JIKP) een wettelijke taak werd voor het RMC, is in onze regio al gekozen om deze jongeren actief te monitoren op het moment dat zij hun school zouden gaan verlaten. De ontwikkelde werkwijze wordt nu jaarlijks uitgevoerd: in februari/maart en in juni/juli bespreken de consultants van het RMC met de betrokken scholen welke leerlingen de school gaan verlaten en wie van de jongeren begeleid moeten gaan worden vanuit de gemeente. Hiermee wordt voorkomen dat een van deze kwetsbare leerlingen 'thuis op de bank' komt te zitten en niet de ondersteuning krijgt om een baan te vinden of andere hulp te krijgen. Dit noemen we de 'warme overdracht'.

Deze grafiek geeft een overzicht van de jongeren in onze regio die vallen onder de definitie van Jongeren in Kwetsbare Positie. Opmerkingen: In totaal waren er in dit schooljaar 521 jongeren die in de doelgroep JIKP zijn ingedeeld. Hiervan hebben 23 jongeren in de loop van het schooljaar hun startkwalificatie behaald.

6.4 Verzuim 18+

Jongeren van 18 tot 23 jaar vallen niet meer onder de Leerplichtwet en hoeven wettelijk gezien niet meer verplicht naar school. Toch is het belangrijk dat ook jongeren van 18 en ouder, die geen startkwalificatie hebben, onderwijs volgen. Regelmatig schoolverzuim is vaak een voorbode van uitval. Om dit zoveel mogelijk te voorkomen, ontvangen de RMC consulenten daarom de verzuimmeldingen van leerlingen/studenten van 18 jaar en ouder. Samen met de school wordt per melding bekeken welke actie nodig is om verder schoolverzuim te voorkomen.

Verzuimmeldingen 18+	2021-2022	2020-2021
Den Helder	395	561
Hollands Kroon	206	226
Schagen	232	180
Texel	35	x
Totaal	868	967

De verzuimcijfers vergeleken met vorig schooljaar laten afwijkend patroon zien. Eerdere jaren was er ieder jaar namelijk een stijging van het aantal meldingen waar te nemen.

Minder verzuimmeldingen valt dit schooljaar zeer waarschijnlijk te verklaren doordat 'echt' verzuim afgelopen schooljaar minder herkenbaar is geweest vanwege alle coronamaatregelen (online lessen en in quarantaine moeten bijvoorbeeld).

Bij de vergelijking met schooljaar 2020-2021 is echter voorzichtigheid nodig. Door overgang naar een nieuw registratiesysteem kunnen er verschillen zijn ontstaan doordat de manier van registreren en het inlezen van gegevens op een totaal andere manier plaatsvond. De cijfers van Texel zijn door deze overgang helemaal niet vergelijkbaar met huidig schooljaar.

De sterkere afname bij Den Helder vergeleken met de meldingen bij Schagen en Hollands Kroon zal echter wel nader onderzocht worden.

Opmerking: Het verminderen van het aantal verzuimmeldingen is uiteraard wenselijk, maar geen doel op zich. Belangrijker is dat het bij alle leerlingen en studenten op school opvalt wanneer zij niet aanwezig zijn.

6.5 RMC monitoring en begeleiding

Het monitoren, benaderen en adviseren van voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) is een wettelijke taak van het RMC. Doel is dat de jongeren die dat nodig hebben geholpen worden richting een baan, een nieuwe opleiding of hulpverlening. Jaarlijks worden alle jongeren die in dat jaar uitvallen gemeld bij het RMC, waarna de RMC consulenten actie ondernemen. Iedere vsv'ers wordt gemonitord en in de meeste gevallen ook benaderd. Het RMC biedt daarbij alle vsv'ers de mogelijkheid aan om een adviesgesprek met het RMC te hebben. Dit aanbod is altijd vrijblijvend, een jongere is nooit verplicht om te reageren. Ook bij vsv'ers geldt dat wordt samengewerkt met betrokken netwerkpartners als dat voor een jongere nodig is.

Onderstaande tabel geeft aan hoeveel acties er zijn ondernomen richting vsv'ers. Het gaat hierbij om jongeren die net gestopt zijn met hun opleiding, maar ook om jongeren die al langer gestopt zijn met hun uitkering. Door verandering van registratiesysteem zijn de cijfers niet te vergelijken met voorgaande jaren.

Hollands Kroon heeft afgelopen jaar een inhaalactie ingezet op de vsv'ers beter in beeld te krijgen.

Gestarte actie VSV	Aantal
Den Helder	469
Schagen	474
Hollands Kroon	707
Texel	107
Totaal	1757

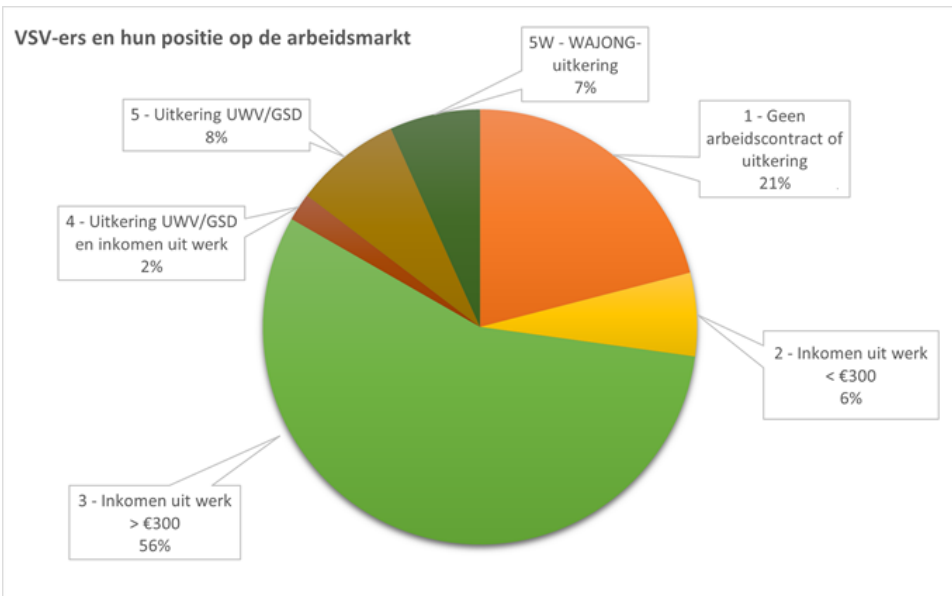
Resultaten	Aantal
Arbeidsmigrant	76
Bijna 23 jaar (nu 22,5)	26
Dagbesteding	15
Hulpverlening Extern	17
Hulpverlening Wijkteam	14
In (verlengde) asielprocedure	16
Inburgering	9
Onbetaald werk	5
Onterechte VSV-melding	5
Particuliere opleiding/thuisstudie/onderwijs buitenland	13
Reageert niet (meer)	96
Startkwalificatie buiten DUO om	1
Start school nieuw instroommoment	95
Uitkering Participatiewet	91
Verhuisd buiten regio	13
Wajong	34
Werk	573
Werk, beschermt	9
Wil niet	16
WW	3
Ziektewet	24
Zorginstelling WLZ	6
Zwangerschap	2
ZZP (KVK)	8
(leeg)	369
Totaal	1536

Als de RMC consulent het monitoren of het begeleiden van een jongere afsluit, wordt het resultaat geregistreerd. Het resultaat geeft de situatie van de jongere weer, zoals die op dat moment is. Vrijwel alle vsv'ers zullen na een bepaalde periode opnieuw gemonitord of benaderd worden. Afhankelijk van de situatie bepaalt de RMC consulent wanneer dat weer nodig is. Opmerkingen: (leeg) betekent dat het dossier nog openstaat. Afgelopen schooljaar zijn 221 jongeren verhuisd. Deze staan niet meer geteld bij de resultaten. Op dit moment kunnen wij het onderscheid tussen de jongeren die gemonitord of begeleid zijn nog niet goed maken. Dit vraagt een aanscherping en/of aanpassing in registratie voor komend schooljaar.

6.6 Jongeren en arbeidsmarkt

Onderzoek van het CBS laat in het landelijke beeld zien dat jongeren zonder startkwalificatie tien jaar na het verlaten van school minder vaak betaald werk hebben dan jongeren met een startkwalificatie. Van deze laatste groep heeft 91% een baan, terwijl van de jongeren zonder startkwalificatie 70% betaald werk heeft. Van deze groep is bovendien bekend dat dit vaak om een flexibel arbeidscontract gaat. Reden te meer om jongeren zoveel mogelijk te stimuleren en te ondersteunen om een startkwalificatie te behalen.

Voortijdig schoolverlater en de arbeidsmarkt

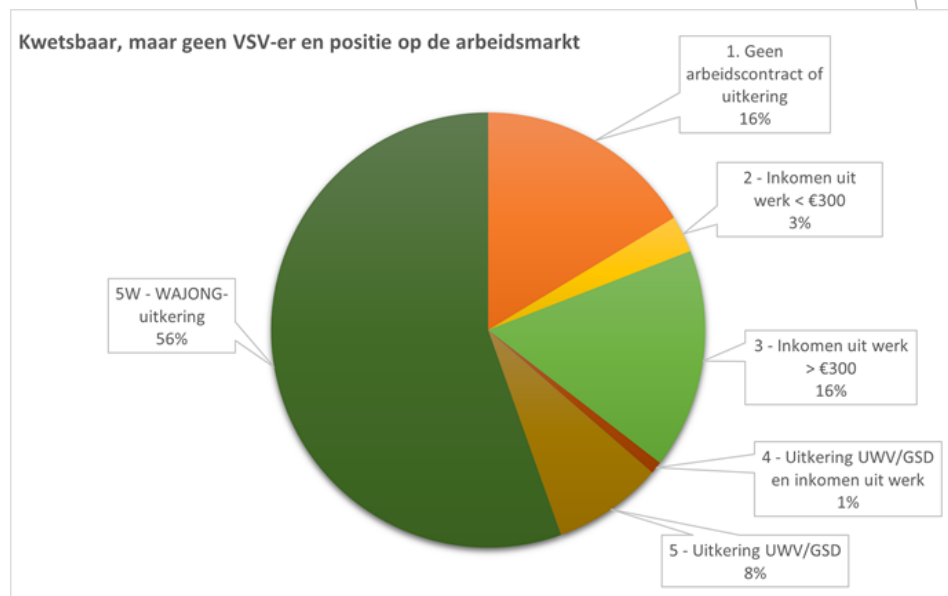

Deze grafiek geeft een beeld van de positie op de arbeidsmarkt van de vsv'-ers in onze regio.

Het aantal vsv'-ers dat geregistreerd staat bij het RMC wisselt per maand en er is dus altijd sprake van een momentopname. Overall is bovenstaand beeld echter door de jaren heen herkenbaar.

Opmerking bij '1-Geen arbeidscontract of uitkering': in deze groep zitten ook de jongeren met een eigen bedrijf of de zzp'ers. Deze specifieke gegevens zijn (nog) niet voor het RMC beschikbaar.

Jongeren in kwetsbare positie (JKP)

Deze grafiek geeft de arbeidsmarkt positie aan van jongeren uit speciaal onderwijs met advies dagbesteding of arbeid. Deze jongeren (ongeveer 100) zijn niet in staat om een startkwalificatie te behalen en zijn daarom geen voortijdig schoolverlater. Wel worden zij gemeld bij het RMC met de opdracht hen te monitoren (een wettelijke taak in het kader van Jongeren in Kwetsbare Positie). Het aantal jongeren dat geregistreerd staat bij het RMC verandert per maand en er is dus altijd sprake van een momentopname. Ook hier leert de ervaring van afgelopen jaren dat bovenstaand beeld een reële weerspiegeling geeft van deze jongeren in de maatschappij.

Opmerking bij '1-Geen arbeidscontract of uitkering': in deze groep zitten ook de jongeren die in een zorginstelling verblijven.

Door deze monitoring kunnen de RMC consultants gericht vsv'ers benaderen om een adviesgesprek aan te bieden. Bijvoorbeeld de jongeren zonder werk, onderwijs, uitkering of laag inkomen. Maar ook vsv'ers met een arbeidscontract, vanuit de gedachte dat het mogelijk is om vanuit hun huidige baan een beroepsopleiding te gaan volgen (lieft in samenwerking met hun werkgever). Jongeren worden positief gestimuleerd om een stabiel inkomen voor de toekomst zoveel mogelijk te garanderen.

7. Ontwikkelingen vanuit RMC

Het bereiken van jongeren

Als een jongere stopt met de opleiding en een voortijdig schoolverlater wordt, wordt dit gemeld bij het RMC. Bij de een groot deel van de jongeren verloopt dit proces zonder aanvullende informatie van de scholen. Het is dan vaak lastig om contact te krijgen met een jongere. Mocht er een telefoonnummer bekend zijn, dan is bellen of WhatsApp een mogelijkheid om in contact te komen. Zijn deze gegevens er niet, dan wordt er een brief gestuurd. Omdat deze manier van communiceren niet meer past bij het benaderen van jongeren, is het afgelopen jaar een flyer ontwikkeld. Als voorbeeld is de flyer van het Jongerenpunt in Den Helder gebruikt: formaat van een grote ansichtkaart, weinig tekst, duidelijke contactgegevens. Het Jongerenpunt krijgt meer reacties op deze flyer dan wanneer er een brief gestuurd wordt. RMC Den Helder zal de flyer van het Jongerenpunt blijven gebruiken. RMC Texel, Schagen en Hollands Kroon zullen komend schooljaar de nieuwe flyer gaan gebruiken. Een jongere is nooit verplicht om contact op te nemen met het RMC, maar wij hopen op deze manier meer jongeren te bereiken die toch behoefte hebben aan een adviesgesprek of ondersteuning bij het vinden van werk of een nieuwe opleiding.

Coaching

De RMC consulenten ervaren bij jongeren die zij spreken dat er vaker sprake is van meer problematiek en/of dat het lastig is om op de juiste manier het gesprek aan te gaan. Dit laatste is vooral het geval bij kwetsbare jongeren. De consulenten willen zoveel mogelijk jongeren helpen naar de juiste plek in de maatschappij (werk, opleiding en/of hulpverlening). Zij willen graag meer handvatten om jongeren beter te coachen. Hierbij gaat het dan om een jongere 'in beweging' krijgen, niet om coaching op de problematiek. Voor dit laatste zijn immers gespecialiseerde coaches nodig. In eerste instantie is gekeken of 'leren van elkaar' voldoende zou zijn. Uiteindelijk is gekozen voor een cursus oplossingsgericht coachen zoals die bijvoorbeeld ook aan mentoren in het speciaal onderwijs wordt gegeven. Deze cursus wordt begin van het komend schooljaar door de RMC consulenten gevolgd.

Workshop wet- en regelgeving

Als RMC consulent moet je van veel zaken voldoende weten om een jongere goed te adviseren en indien nodig door te kunnen verwijzen naar de juiste netwerkpartner voor de verdere ondersteuning of hulp. Basiskennis van diverse wet- en regelgeving hoort daar ook bij. De consulenten hebben in de regionale afstemmingsoverleggen aangegeven behoefte te hebben aan een 'opfriscursus' op het gebied van o.a. de wijng, beschut werk en banenafspraken. Gebruikmakend van de bestaande netwerkcontacten heeft de regionaal arbeidsdeskundige van het UWV een 'maatwerk' workshop gegeven voor RMC consulenten.

Aanscherpen werkprocessen

Afgelopen schooljaar was het eerste hele schooljaar dat er gewerkt is in het nieuwe registratiesysteem. De standaard werkprocessen en manier van registreren is regionaal vastgelegd. Er is gekeken bij welke werkprocessen een snelle verbetering mogelijk is om efficiënter te kunnen werken. Het verkrijgen van informatie van scholen bij een verzuimmelding 18+ is hierbij genoemd als stap die (te)veel tijd kost. Op deze stap heeft het RMC maar beperkte invloed. Wel is het zo dat alle RMC consulenten nu een standaard tekst gebruiken in mailcontact om het belang van het krijgen van informatie kort en bondig uit te leggen. Ook deze aanpassing zal komend schooljaar nader geëvalueerd worden.

Verder is de wil er om de informatie die geregistreerd wordt, beter te kunnen gaan gebruiken. Alles om een beter beeld te krijgen van onderliggende problematiek die zorgen voor schooluitval, redenen van verzuim, ondersteuningsbehoefte, enz. Doel is en blijft dat iedere jongere de beste kansen krijgt en beste plek vindt in de maatschappij.

Zowel voor leerplicht als voor RMC geldt dat een 'realtime dashboard' een grote wens is voor het beter kunnen volgen van alle werkprocessen en gegevens. De RMC coördinator onderzoekt welke mogelijkheden daartoe zijn.

8. Regionaal Programma vervolgaanpak 2020-2024

Met Den Helder als centrumgemeente hebben de gemeenten in de Kop van Noord-Holland op basis van een regionale analyse een “Regionaal programma vervolgaanpak voortijdig schoolverlaten en jongeren in kwetsbare positie 2020-2024” opgesteld.

Doel van dit programma is het scheppen van voorwaarden en bieden van ondersteuning aan jongeren om de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/of arbeidsmarktpositie te bereiken. Dit doen we samen met het onderwijs (VO en MBO) en het samenwerkingsverband VO.

In het programma staan de volgende 3 maatregelen centraal:

- Maatregel 1: Regionaal vangnet
- Maatregel 2: Ondersteuningspunten (plusvoorziening)
- Maatregel 3: Jobcoaching

Alleen maatregel 1 valt onder de gemeentelijke taken van wettelijke RMC functie en wordt in dit verslag nader benoemd. De overige maatregelen en ambities worden tussentijds besproken en geëvalueerd in de regionale regiegroep.

Regionaal vangnet

Het RMC heeft een Regionaal vangnet gecreëerd voor jongeren zonder startkwalificatie. Zij kan op hoofdlijnen jongeren categoriseren en op basis hiervan prioriteiten aangeven en jongeren gericht een aanbod doen. Het RMC wil graag meer jongeren bereiken die al langer de school hebben verlaten en een gedegen analyse maken van wat jongeren nodig hebben om hun startkwalificatie alsnog te behalen.

Een van de ambities die in de vervolgaanpak is benoemd om gericht informatie te verkrijgen is:

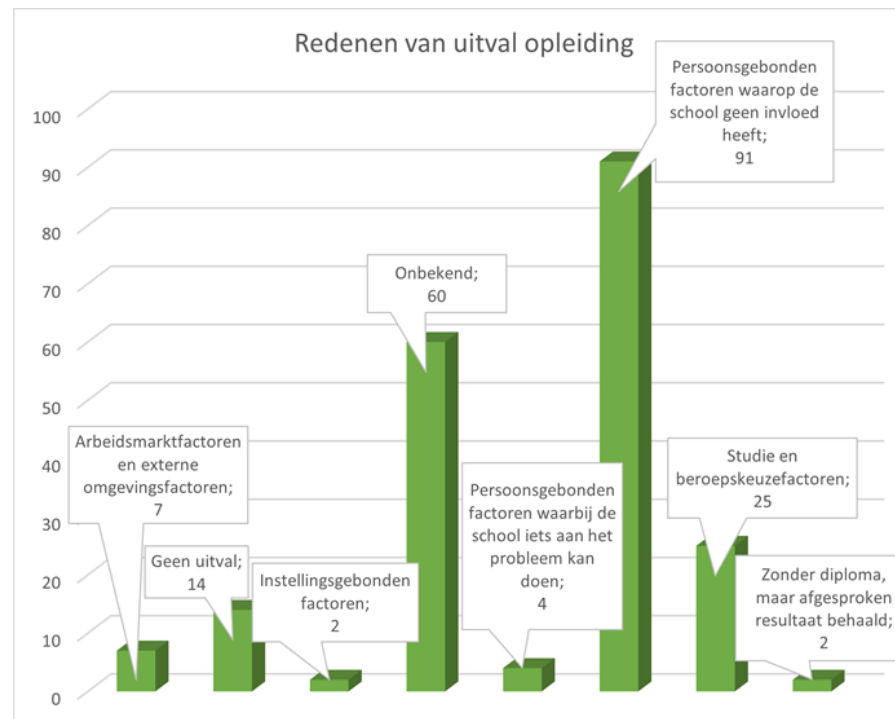
Ambitie 1

Kwantitatieve en kwalitatieve analyses op reden van schooluitval bij nieuwe vsv'ers (uitval tussen 1-10 en 1-10)

Doel: Achterliggende oorzaken van vsv in kaart brengen zodat beleid hierop kan worden aangepast

Afgelopen schooljaar hebben we kunnen concluderen dat de dataverzameling nog niet optimaal is. We kunnen nog onvoldoende concluderen wat de achterliggende oorzaken van schooluitval zijn.

In het schooljaar 2021-2022 hebben de consultants van het RMC aan de vsv'ers die zij spraken specifiek gevraagd naar de belangrijkste reden om te stoppen met hun opleiding. Onderstaande tabel geeft de resultaten weer.

Opvallend is dat de reden ‘persoonsgebonden factoren waarop school geen invloed heeft’ het meest genoemd is. Dit houdt in dat de jongeren te maken hebben gehad met persoonlijke problemen die ervoor gezorgd hebben dat zij zijn uitgevallen op school. Door de jaren heen hoorden de RMC consultants meestal de reden ‘studie en beroepskeuze factoren’ (verkeerde studiekeuze) als voornaamste uitvalreden. Na 2 coronaschooljaren wordt zowel bij scholen als bij het RMC opgemerkt dat het aantal jongeren met persoonlijke problematiek lijkt toe te nemen. Dit resultaat lijkt dit te ondersteunen.

De reden ‘geen uitval’ betekent dat een jongere weliswaar geen startkwalificatie heeft behaald, maar dat het hoogst haalbare en de gemaakte afspraken door de jongere wel behaald zijn.

De reden ‘onbekend’ geeft aan dat de jongere geen antwoord heeft willen geven of geen duidelijk antwoord kon geven. Een jongere is nooit verplicht tot een gesprek met het RMC of het geven van bepaalde antwoorden.

De bevindingen van het RMC worden in het nieuwe schooljaar besproken en vergeleken met de gegevens van de scholen. De uitkomsten worden vervolgens gebruikt om verder te onderzoeken of er voorzieningen in onze regio ontbreken (zowel bij de gemeenten als bij het onderwijs), om jongeren de juiste ondersteuning te geven om schooluitval te voorkomen.

9. Flankerend Beleid

Naast de maatregelen en ambities die met behulp van de vsv- en RMC-subsidies worden uitgevoerd, worden er door de scholen en de vier gemeenten activiteiten ondernomen die ook bijdragen aan het voorkomen van vsv en het ondersteunen van jongeren (in een kwetsbare positie). Dit noemen we flankerend beleid. In het programma zijn hiervoor ook afspraken gemaakt. Het is de bedoeling om de voortgang van deze afspraken te volgen vanuit het regionale overleg. Hier is een start mee gemaakt, maar is nog te weinig concreet om de stand van zaken per actiepunt terug te koppelen in dit jaarverslag. Er ligt een voortgangsdokument ter bespreking in de regiegroep en de bedoeling is dat hier vanaf het schooljaar 2022/2023 mee gewerkt wordt. Een tweetal ingezette projecten verdienen de aandacht. Beide projecten zijn vanuit de pilotgedachte gefinancierd vanuit het regionale RMC budget.

MAZL (voorheen M@zl)

Sinds dit schooljaar heeft de GGD NHN gefaseerd op een deel van de scholen VO de MAZL methode geïmplementeerd. In schooljaar 2022/2023 wordt de aanpak op de resterende scholen uitgerold. MAZL staat voor Meer Aandacht voor Ziek gemelde Leerlingen en is een preventieve integrale aanpak van het schoolverzuim. Preventief omdat vroegtijdig op signalen wordt ingesprongen. Integraal omdat de aanpak een gezamenlijk initiatief is van het VO, de JGZ, en leerplicht. De wijkteams van de gemeenten worden actief betrokken. Het doel van MAZL is het schoolverzuim en het aantal (dreigende) thuiszittende leerlingen en voortijdig schoolverlaters te verlagen.

Helaas heeft Corona impact gehad op deze implementatiefase. Door de online lessen was er minder zicht op verzuim. Verzuimcijfers zijn ook niet representatief: waren leerlingen zelf ziek (door corona) of was er sprake van verzuim i.v.m. quarantaine van een huisgenoot? Het was ook moeilijker leerlingen fysiek te spreken en te volgen.

De fysieke startbijeenkomsten en de trainingen voor mentoren waren moeilijk te organiseren. Kortom, geen droomstart van dit project maar desondanks geven de betrokken partijen allen aan dat er naar omstandigheden een succesvolle start is gemaakt.

In deze implementatiefase zijn een aantal afspraken uitgevoerd:

- er is een 0-meting verricht als ijkpunt om zicht te krijgen op de resultaten van de inzet van MAZL op het toekomstige ziekteverzuim.
- Alle onderwijsprofessionals en medewerkers van de GGD zijn geschoold en getraind in de methode.
- Er zijn diverse gesprekken met leerlingen geweest volgens de MAZL aanpak.

Het is in deze implementatiefase nog te vroeg om daadwerkelijk effecten te laten zien. Door de manier van monitoring kunnen we dat komend schooljaar naar alle waarschijnlijkheid wel.

Sabar

Organisatie Sabar ondersteunt d.m.v. de inzet van gespecialiseerde jongerenwerkers jongeren met een multiculturele achtergrond. Voor een tweetal scholen in Den Helder is Sabar ingezet om schooluitval bij jongeren, vaak met een migratieachtergrond, terug te dringen.

Schakel aan Zee is een afdeling van Scholen aan Zee die gespecialiseerd is in het Nederlands als tweede taal (Nt2). Hier worden anderstalige leerlingen door middel van intensief taalonderwijs voorbereid op een vervolgopleiding. Op de school worden leerlingen ingeschreven die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen.

In het afgelopen schooljaar zijn 38 leerlingen met uiteenlopende problematiek begeleid. Het verzuimpercentage onder deze leerlingen is drastisch afgenomen met meer dan de helft van het aantal verzuimuren.

ROC Kop van NH biedt beroepsonderwijs aan. Binnen de opleiding zijn er zo'n vijf entree opleidingen, bedoeld voor jongeren die een opstap nodig hebben naar het behalen van een startkwalificatie (MBO niveau 2)

Op beide opleidingen heeft men te maken met schooluitval en verzuim, vaak door jongeren met een migratieachtergrond. Soms is er sprake van multiproblematiek, taaluitdagingen, motivatiegebrek door weinig vooruitzichten en onwetendheid over hoe het schoolsysteem in Nederland werkt. De jongerenwerkers van Sabar hebben vaak zelf te maken gehad met vergelijkbare problematiek en begrijpen daardoor beter voor welke uitdagingen jongeren staan. Ze kunnen daardoor beter helpen en ondersteunen en zoeken jongeren op de vindplaats op: op straat, thuis of in het asielzoekerscentrum. Het gaat vaak om minderjarige alleenstaande jongeren of om jongeren die geen toekomst hebben in Nederland.

Dit schooljaar zijn 15 jongeren begeleid en overgedragen aan de verzuimcoach. Het gemiddelde verzuim is van 49% naar 21% gedaald.

Sabar is ingezet als pilot. Komende periode bekeken of en hoe Sabar structureel ingezet kan worden.

Het verhaal van Appie

Appie is een 17-jarige jongen uit Syrië en woont in een asielzoekerscentrum op een AMV locatie. Appie staat ingeschreven op Schakel aan Zee in de Internationale Schakelklas (ISK). Omdat hij (bijna) nooit naar school ging, noemen we hem een verzuimer. De keren dat hij wel naar school ging was hij een stoorzender. De medewerkers van het COA deden erg hun best om hem te motiveren naar school te gaan en hem daarvoor uit zijn bed te halen. Dit lukte niet goed. Vanuit school is een jongerenwerker van Sabar benaderd met de vraag om Appie weer naar school te krijgen. Er werd direct informatie ingewonnen over Appie bij zijn voogd, docent en mentor van het COA. Daarna volgde een huisbezoek. Doordat jongeren met een migratieachtergrond zich vaak goed kunnen spiegelen met een jongerenwerker van Sabar is er vaak al snel een opening. Appie bleek al veel te hebben meegemaakt waaronder een lange reis vanuit Syrië via Turkije en Griekenland naar Nederland. Door deze ervaringen kon Appie vaak slecht slapen en begon hij te blowen. Appie had geen doel meer voor ogen en zag school als een soort dagbesteding waar hij het nut niet van in zag. Hij wist niet dat hij in Nederland leerplichtig is en dat zijn verzuim consequenties zou hebben.*

Sabar heeft allereerst ingezet op professionele hulp vanuit school om van het blowen af te komen. Daarnaast zijn er veel gesprekken gevoerd om Appie te laten zien dat hij door het volgen van een opleiding in Nederland een kansrijke toekomst tegemoet kan gaan. Er werd gekeken naar zijn interesses en vaardigheden. Appie bedacht dat hij graag timmerman wilde worden omdat hij dit vak overal ter wereld uit zou kunnen voeren mocht dat nodig zijn. De jongerenwerker had zijn vertrouwen gewonnen en heeft Appie begeleid en ondersteund waar en wanneer dat nodig was.

Na 3 weken is hij gestopt met blowen en is zijn verzuim van 90% naar 25 % gegaan. Zijn docent zag een positieve verandering en heeft hem verder begeleid. Appie heeft inmiddels een verblijfsvergunning gekregen en woont elders in het land. Hij heeft zijn ISK diploma inmiddels behaald en is begonnen aan een MBO opleiding in de techniek.